

Op weg

Je weet niet wat je ziet in de kunst van Sarah Grothus. Haar tekeningen, schilderijen en gedichten spelen voortdurend op de rand van werkelijkheid en verbeelding. Een meer magische kracht in tegengestelde zwarten en witten, in contrasten van kleuren en figuraties wisselt af met nu eens een dynamisch beeld en dan een meer stabiel krachtenveld. Als kijker raak je in verwarring en tegelijk voel je je er sterk bij betrokken, meegesleept. Haar werk laat meer kanten zien van een actie die zich vervolgens anders voltrekt. Dat brengt spanning. Die gelaagdheid in het thema wordt versterkt door de grafiet of verf waarmee ze werkt. Op papier is het houtskool en verf waarmee ze tekent of de ondergrond zwart maakt terwijl andere delen onaangeraakt blijven. De lijnen die het verhaal vertellen of verzwijgen zijn dun of juist aangezet. Ze zijn beheerst of overgelaten aan haar fantasie.

Sarah Grothus heeft het bij voorbeeld over *de andere kant van haar ogen, over een schaduw in de nacht*. Haar figuren zijn zowel in de wolken als verward in hun bestaan, een schurk of een slaaf (*a knave or a slave*). Het beeld is altijd in beweging; voor je het weet is het verkeerd in zijn tegendeel.

Het 'Ding an sich' zegt Kant, valt niet te kennen. Wat lijkt te behoren tot de werkelijkheid kan ook zijn bepaald door je eigen denken of verbeelding. Wat we ervaren is veelal subjectief. We zijn niet zeker van onszelf.

De kunst bestaat bij de ontkenning van die waarachtige werkelijkheid. De getekende vertellingen en geschilderde zienswijzen van Sarah Grothus laten daar geen misverstand over bestaan. Haar kunst verstoort en verrukt tegelijk omdat ze inzicht geeft in wat we zien en wie we zijn en zo - vrij naar Schopenhauer - het aardse verheft tot het hogere. Er is een breuk met het bekende en daarmee een gevoel van euforie.

Het gaat steeds om ontmoetingen of afstand nemen van diverse typen en figuren die komen uit de droom of van een wereld buiten onszelf en zich richten tot een andere sfeer. Er is desoriëntatie. Niets is definitief.

Ik werk zonder vooropgezet plan vertelt ze als we op een grijze dag waarin de mist het zicht vrijwel verslaat op weg gaan van Enschede waar Sarah studeerde aan de AKI naar Duitsland waar ze werd geboren en nu in een oude mijn haar atelier heeft. Kort na het gymnasium in Duitsland heeft ze enige tijd bij een beeldhouwer gewerkt. Verder is ze geoefend in de klassieke dans, is een liefhebber van ballet, een bewonderaar van Pina Bausch, en ze speelt saxofoon.

We passeren de grens zonder er wat van te merken, de mist is dichter en dan weer dunner, de ene passeert de andere. *The sky touches the earth* is de titel van een groepstentoonstelling in China met werk van Sarah Grothus, 2010.

Waar vind ik een plek om te werken, waar ik respons krijg en contacten maak, vertelt Sarah. Ze ging naar Gent in België, werkte er een jaar; bleef drie maanden in Zuid-Amerika met een groepsexpositie in São Paulo en keerde terug naar Enschede. *Different approaches* is de titel van een tentoonstelling in 2011. Voorjaar 2014 is ze artist in residence in Olofström, Zweden. *I dreamed I was nature* luidt de titel van een tekeningen- en fotoboekje van planten, wolken, water en reflectie: 'I catch the wave and fly away'.

De kleine camper rijdt ons verder naar het atelier in Dorsten. Ik herinner me de tentoonstelling in Diepenheim, 2008, waar ik een werk op papier zag met verschillend zwart en wit: drie koppen, in lijnen, arceringen, vegen zwart, drie blikken uit ogen die opkijken, zich naar mij toe richten; halffiguren die onbestaanbaar elkaar in wankel evenwicht houden, een verband aangaan en zich losmaken. Waar gaat dit heen?

En dan onverwacht is er een afslag. Daar moet het zijn: *die Nacht der Industriekultur* zoals een groepsexpositie in de oude mijn te Dorsten werd genoemd. Enorme hallen, ingericht als tentoonstellingsruimte of nog on-hergebruikt. Aan het eind van een van de hoge brede ruimten hangen de doeken. Velden kleur die elders zouden overweldigen maar je hier treffen met hun opzichtige vormen als in het schilderij van *Ferne*: een spel met mannen in gestreepte pakken tegen wilde bewegende kleuren, twee doeken bij elkaar meer dan vier en halve meter breed en bijna drie meter hoog. Halt lijkt er één uit te roepen tegen een tweetal dat vecht. *Laat me niet zien, laat me niet weten* citeert Sarah bij het zien van een grote groene snavelachtige figuur geklemd tegen een paar blauwpaars en oranje-gele rode verbaasde lijven. *Laat ons samen zijn*.

Enkele schilderijen zijn nog niet klaar, andere zijn voor een deel overschilderd. Beelden bewegen. De overweldigende ruimte is even in beslag genomen, dringt zich daarna weer op.

Sarah besluit me mee te nemen naar een hogere etage. In een paar kleine kamers staan haar boeken: van Pieter Bruegel, Goya, Ensor, William Kentridge, en hangen haar kleine schilderijen, *Ik ben met jou*: twee koppen, de lippen van de ene lijken te vergroeien met de rimpels in het voorhoofd van de ander. De tekening omsluit de vloeiende kleur, van donker naar licht en terug.

Uit laden komen de tekeningen die ik me herinner van haar vorige boek, 2012. Of zijn het de tekeningen van tekeningen? De lijnen zijn hun gang gegaan. En niet alleen de lijnen. Zwarte kringelende woldraden zijn op of door het blad getrokken en opgenomen of voortgezet in een getekende lijn als *schaduw in de nacht* of ze zijn tot zín gevormd: *schaduw in de nacht die verborgen op mij wacht*. Een gedicht.

De dag is gedicht met een schaduw uit de nacht. Dat is wat Sarah Grothus heeft getekend en waartoe ze zich heeft laten leiden.

Erik Slagter